

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BESLUT
2008-12-17

Diarienummer
511-19031-2007

Sida
1(9)

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Varaskogen i Götene kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Varaskogen
RegDOS ID	2014360
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Götene
Ungefärlig mittpunkt	1363753, 77– 6505447,75
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	251,4
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna
Objektskategori:	Barr- naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori:	Ia, Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Varaskogen

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla följande värdefulla naturmiljöer: Vänerns vatten och mindre öar (delvis Natura 2000-habitat 3130), en mosaik av barrträdsdominerad skogs- och hållmark (delvis Natura 2000-habitat 9010) samt lövsumpskog (Natura 2000-habitat 9080).
- strukturer, som varierande trädålder och trädslagsblandning samt död ved ska förekomma i för skogsmiljöerna riklig omfattning. Strandmiljön skall förbli oexploaterad.
- bevara och utveckla den mycket värdefulla svamp- och kärlväxtfloran i området.
- bevara typiska växt- och djurarter inom området, som t.ex. spillkråka, talltita, långflikmossa, plattad och fjällig jordtunga, krag-, fransad och fyrflikig jordstjärna, talticka liksom inom området förekommande rödlistade arter.
- bevara och utveckla naturvärden knutna till solitära ekar.
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i delar av naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet ska tryggas genom att:

- största delen av området lämnas huvudsakligen till fri utveckling.
- granåterväxt gynnas på viss stormfälld mark.
- gamla/äldre ekar röjs varsamt fram.
- friluftslivet skall stimuleras genom att parkering anläggs samtidigt som det utövas på ett sådant sätt så att det inte påverkar naturmiljön och arterna negativt.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, luft- eller markledning.
3. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning.
4. Borra, spränga, gräva, schakta, eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
5. Dika, dikesrensa, dämna, muddra, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
6. Avverka skog, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9. Tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid genomförande av biologiska undersökningar som utförs på uppdrag av förvaltaren.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anordning och underhåll av parkeringsplats.
4. Røjningar, gallringar, plantering och stängsling av träd i syfte att öka naturvärdena i skog.
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
7. Artspecifika skötselinsatser för de inom området förekommande signal- och/eller rödlistade arter.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. På land framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg.
2. På vatten framföra motordriven farkost i en högre hastighet än 7 knop.
3. Förtöja båt mer än två dygn i följd på samma plats.
4. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
5. Utplanterä växt- eller djurart.
6. Samla in insekter, lavar och mossor.
7. Cykla annat än på befintlig väg.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

8. Anordna lägerverksamhet.
9. Anordna idrottstävling som omfattar mer än 200 personer.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Föreskriften C1 gäller ej jakträttsinnehavare vid uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.

Beskrivning av naturreservatet

Allmänt

Varaskogen är beläget längs med 2,6 km av kuststräckan NO om Hällekis. Området hyser en oexploaterad hållmarksdominerad kust med små öar och skär. På land återfinns en strandnära skogs- och hållmarksmosaik som domineras av barrträd med bitvis lövinslag.

Naturvärden

I Varaskogen finns gamla tallskogar där jordarna är tunna. Längre in i land djupnar jordarna och mer gran kommer in. Berggrunden består av gnejs med insprängda stråk av grönsten. Detta ger en ovanligt näringsrik mylla där ett stort antal kalk- och rikmarksgynnade svampar och växter trivs. Stora delar är påverkade av skogsbruk. Det finns ändå ansevärd naturvärden i hela området, även i de yngre granskogarna. Det beror mycket på den rika jordmånen som ger en speciell svampflora. Även kärlväxtfloran är rik.

Kulturhistoriska värden

Inga fornlämningar finns i reservatet enligt riksantikvarieämbetet. Inte heller finns andra synliga kulturminnen.

Markanvändning

Markanvändningen i området domineras av skogsbruk. Längs med stränderna har man till stor del undvikit avverkningar. I dessa partier har träden hunnit nå hög ålder.

Friluftsliv

En väl underhållen väg löper in i området till Östersundet och Rovassviken. En mindre körväg löper i nordostlig riktning från Rovassviken ut mot Trilleholmsviken. I övrigt finns endast ett begränsat antal stigar i området varför skogen bitvis får betraktas som tämligen svåråtkomlig. Längs med stränderna finns ett högt rekreationsvärde med möjlighet till strandhugg för båtfolk.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

300 m på ömse sidor av strandlinjen omfattas av strandskyddsbestämmelser enligt 7 kap. 14 § i Miljöbalken.

Kommunal översiktsplan

Beslutet överensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Götene kommun.

Befintligt områdesskydd

Området omfattas inte av något befintligt områdesskydd.

Ärendets handläggning

Området förvärvades av Naturvårdsverket från Sveaskog AB 2007-03-01.

Remiss och föreläggande

Varaskogens samfällighetsförening, Bo och Kerstin Larsson och Forshems Jaktklubb har, som berörda sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Götene kommun, LRF Skaraborg och Skogsstyrelsen.

Olof Janson, Sveaskog AB, Västgötabergens svampklubb och Götene – Kinnekulle Naturskyddsförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden

Yttrande har kommit in från Götene kommun, Skogsstyrelsen, Sveaskog AB och Olof Jansson

Götene kommun tillstyrker förslaget

Skogsstyrelsen och Sveaskog AB har inget att erinra mot förslaget.

Olof Jansson har framfört följande synpunkter på reservatsförslaget:

Förslaget är i all väsentlighet bra. Viktigt att stödplantering av gran i område 5.3 görs så snart som möjligt.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet hyser mycket höga biologiska bevarandevärden främst på grund av de kalkrika berggrundsförhållandena samt att skogen delvis är förhållandevis orörd, gammal och rik på död ved i olika former. Här finns flera sällsynta och hotade arter som till exempel svamparna:

Kragjordstjärnan (*Geastrum triplex*) och pluggtrattskivling (*Clitocybe alexandri*) samt kärlväxterna kal tallört, sårläka och skärmstarr. Området hyser en oexploaterad och värdefull kuststräcka som har stor betydelse för det kustbunda djur- och växtlivet samt möjligheterna till att bedriva friluftsliv. I de skogsbestånd som har påverkats av skogsbruk finns goda förutsättningar att utveckla områdets naturvärden.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet *Levande skogar*, delmål 12.1 - långsiktigt skydd av skogsmark.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplýsningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft. I annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Nya-Lidköpings-Tidningen, Skaraborgsbygden, Skaraborgs Läns Tidning och i Göteborgs-posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårdshandläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, bitr. länsarkitekt Jens Rasmussen, vattenvårdshandläggare Anna-Lena Berggren-Drotz och länsjurist Conny Claesson.

Göran Bengtsson

Henrik Roos